

PRACE NAUKOWE
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
RESEARCH PAPERS
of Wrocław University of Economics

247

Finanse publiczne

pod redakcją
Jerzego Sokołowskiego
Michała Sosnowskiego
Arkadiusza Żabińskiego

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Recenzenci: Teresa Famulska, Beata Filipiak, Tadeusz Juja, Andrzej Miszczuk,
Krystyna Piotrowska-Marczak, Marzanna Poniatowicz, Grażyna Wolska,
Urszula Zagóra-Jonszta

Redakcja wydawnicza: Jadwiga Marcinek, Joanna Świrska-Korlub

Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz

Korekta: Zespół

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna na stronie www.ibuk.pl

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne w międzynarodowej bazie danych
The Central European Journal of Social Sciences and Humanities <http://cejsh.icm.edu.pl>
oraz w The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2012

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-213-0

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	11
Grażyna Ancyparowicz, Miłosz Stanisławski: Polski długi publiczny w latach 1991-2015	13
Arkadiusz Babczuk: Zadłużenie spółek komunalnych. Wybrane problemy..	24
Wiesława Cieślewicz: Zwolnienie podatkowe jako forma wspierania inwestycji – przypadek specjalnych stref ekonomicznych w Polsce	36
Agnieszka Cyburt: Uwarunkowania absorpcji funduszy Unii Europejskiej na przykładzie gmin województwa lubelskiego	46
Jolanta Gałuszka: Koncepcja ujednoczenia podatku w prawie Unii Europejskiej.....	60
Feliks Grądalski: Równowaga finansów publicznych w warunkach reparycyjnego systemu emerytalnego	70
Sylvia Grenda: Niejednoznaczność przepisów podatkowych i jej wpływ na przejrzystość systemu podatkowego w Polsce	79
Piotr Gut: Wybrane regulacje europejskie i krajowe mające przeciwdziałać nadużyciom w podatku VAT.....	90
Dagmara Hajdys: Procedura wyboru partnera prywatnego jako podstawowa determinanta zawarcia umowy partnerstwa publiczno-prywatnego.....	100
Jarosław Hermaszewski: Problemy w ocenie skuteczności zarządzania jednostką samorządu terytorialnego – analiza porównawcza wybranych gmin	109
Małgorzata Magdalena Hybka: Podatkowa grupa kapitałowa na gruncie przepisów ustawy o podatku obrotowym w Niemczech	120
Maria Jastrzębska: System zarządzania ryzykiem w jednostce samorządu terytorialnego – zarys problemu	130
Danuta Kołodziejczyk: Subwencja wyrównawcza jako źródło wsparcia finansowego gmin w Polsce.....	139
Paweł Kowalik: Sposób obliczania potencjału podatkowego niemieckich gmin	151
Iwona Kowalska: Instrumenty finansowe wspierające ideę podwyższenia wieku emerytalnego w Polsce	161
Agnieszka Krzemińska: Ekonomiczna pozycja sektora samorządowego w systemie finansów publicznych w Polsce	170
Janusz Kudła: Zmiany struktury wpływów budżetowych w wybranych państwach Unii Europejskiej w latach 2008-2010	180
Piotr Laskowski: Budżet zadaniowy jako narzędzie realizacji strategii rozwoju jednostki samorządu terytorialnego	191

Sylwia Łęgowik-Świącik: Problemy wdrażania kontroli zarządczej w sektorze finansów publicznych	202
Zofia Łękawa: Możliwości wykorzystania metody DEA do oceny wiarygodności ekonomicznej jednostki samorządu terytorialnego – przegląd badań i praktyczny aspekt zastosowania metody	210
Paweł Marszałek: Finansyzacja – problemy i kontrowersje	220
Magdalena Miszczuk: Deficyty i zadłużenie wybranych jednostek samorządu terytorialnego w świetle ograniczeń ustawowych	231
Ewelina Młodzik: Zarządzanie ryzykiem w świetle nowej ustawy o finansach publicznych	240
Jarosław Olejniczak: Wskaźnik podstawowych dochodów podatkowych na mieszkańca a poziom rozwoju gmin – na przykładzie województwa dolnośląskiego	249
Monika Pasternak-Malicka: Elektroniczne deklaracje jako dogodna forma rozliczeń podatku dochodowego od osób fizycznych	260
Paweł Piątkowski: Strategie finansowania długu publicznego a ryzyko kryzysu walutowego	274
Krystyna Piotrowska-Marczak: Kierunki i skutki reformy finansów publicznych w Polsce od 2012 roku	283
Krystyna Piotrowska-Marczak, Tomasz Uryszek, Aneta Tylman: Zarządzanie finansami publicznymi poprzez dążenie do osiągnięcia nadwyżki budżetowej	292
Marian Podstawka, Agnieszka Deresz: Redystrybucyjna rola obciążeń finansowych osób fizycznych w latach 2008-2010	301
Piotr Ptak: Wydatkowa reguła dyscyplinująca a poprawa stanu finansów publicznych w Polsce	314
Joanna Rakowska: Statystyczne i praktyczne znaczenie środków unijnych dla gmin	325
Jarosław Skorwider: Możliwości kształtowania potencjału inwestycyjnego powiatów	336
Michał Sosnowski: Realizacja zasady sprawiedliwego opodatkowania w podatku dochodowym od osób fizycznych	346
Marcin Stępień: Klasyfikacja i pomiar wybranych kategorii ekonomicznych w aspekcie prawa bilansowego i podatkowego	359
Monika Szudy: Polityka fiskalna Hiszpanii w warunkach kryzysu ekonomicznego 2008+	367
Michał Thlon, Piotr Podsiadło: Emisja obligacji katastrofalnych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego jako źródło finansowania ryzyka katastrof	378
Monika Truszkowska-Kurstak: Problematyka zachowania wiarygodności sprawozdań finansowych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej w świetle obowiązujących przepisów prawa – wybrane zagadnienia	390

Alina Walenia: Zasilanie finansowe z budżetu państwa a realizacja ustawowych zadań przez gminy Podkarpacia.....	401
Adam Wasilewski: Finansowe wsparcie Unii Europejskiej dla gminnych inwestycji infrastrukturalnych jako instrument polityki rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.....	412
Mirosław Wasilewski, Marzena Ganc: Funkcjonowanie podatku VAT w opinii rolników indywidualnych oraz możliwości wprowadzenia podatku katastralnego w rolnictwie.....	421
Barbara Wieliczko: Stan finansów publicznych w Polsce a wsparcie rolnictwa.....	430
Dorota Wyszowska: Zdolność absorpcyjna jednostek samorządu terytorialnego w zakresie środków pomocowych UE (na przykładzie gmin województwa podlaskiego).....	440
Jolanta Zawora: Partnerstwo publiczno-prywatne jako forma finansowania inwestycji publicznych.....	449
Magdalena Ziolo: Inwestycje komunalne w aspekcie dobra publicznego i zdolności gmin do ich realizacji.....	459
Arkadiusz Żabiński: Instytucjonalne uwarunkowania wykorzystania uproszczonych form opodatkowania.....	470

Summaries

Grażyna Ancyparowicz, Miłosz Stanisławski: Public deficit in Poland from 1991 to 2015.....	23
Arkadiusz Babczuk: Municipal companies' debt. Selected problems.....	35
Wiesława Cieślewicz: Tax relief as a form of investment support – a case of special economic zones in Poland.....	45
Agnieszka Cyburt: Conditioning of absorption of the European Union funds on the example of communes of the Lubelskie Voivodeship.....	59
Jolanta Gałuszka: The concept of tax unification in the European Union law.....	69
Feliks Grądalski: Public finance equilibrium in defined benefit pension system.....	78
Sylwia Grenda: The ambiguity of tax regulations and its influence on the transparency of the Polish tax system.....	89
Piotr Gut: Selected European and Polish regulations to prevent value added tax abuse.....	99
Dagmara Hajdys: The procedure for selecting a private partner as a prerequisite for concluding a public-private partnership agreement.....	108
Jarosław Hermaszewski: Problems in the assessment of management effectiveness of local government units – comparative analysis of selected communities.....	119

Malgorzata Magdalena Hybka: VAT grouping in the provisions of the turnover tax law in Germany.....	129
Maria Jastrzębska: Risk management system in territorial self-government units – outline of the issue	138
Danuta Kołodziejczyk: Compensatory subsidies as a source of financial support for Polish communes	150
Paweł Kowalik: The method of calculating the amount of fiscal capacity of German municipalities.....	160
Iwona Kowalska: Financial instruments to support the idea of extending retirement age in Poland	169
Agnieszka Krzemińska: Local government sector economic position in the public finances in Poland	179
Janusz Kudła: Adjustment of general government revenues during the financial crisis 2008-2010.....	190
Piotr Laskowski: Assignment budgeting as a tool for implementing developmental strategies of local government units	201
Sylvia Łęgowik-Świącik: Problems with the implementation of management control in public finance sector.....	209
Zofia Łękawa: Potential applications of data envelopment analysis in the evaluation of economic credibility of a self-government entity – a review of research and a practical aspect of method’s application.....	219
Paweł Marszałek: Financialization – problems and controversies	230
Magdalena Miszczuk: Deficits and debt of selected self-government units in the light of statutory restrictions.....	239
Ewelina Młodzik: Risk management in the light of the act of public finance	248
Jarosław Olejniczak: Basic tax income per capita versus the level of development of municipalities – the example of Lower Silesian voivodeship..	259
Monika Pasternak-Malicka: E-filing as a convenient way to file personal income tax forms	273
Paweł Piątkowski: Strategies of financing of public debt and the risk of currency crisis	282
Krystyna Piotrowska-Marczak: Directions and effects of public finance reform in Poland from 2012.....	291
Krystyna Piotrowska-Marczak, Tomasz Uryszek, Aneta Tylman: Management of public finances in a way leading to the budgetary surplus	300
Marian Podstawka, Agnieszka Deresz: Redistribution function of personal financial charges in 2008-2010	313
Piotr Ptak: Disciplined spending rule and improvement of public finances position in Poland	324
Joanna Rakowska: Significance of EU funds for communes – budget aspects and authorities’ opinions.....	334
Jarosław Skorwider: Opportunities of creating the investment potential of rural counties	344

Michał Sosnowski: Implementation of the principle of fair taxation in the individual income tax	358
Marcin Stępień: Classification and measurement of some economic categories in the aspect of balance and tax law.....	366
Monika Szudy: Fiscal policy in Spain in the conditions of economic crisis 2008+	377
Michał Thlon, Piotr Podsiadło: Issue of catastrophic bonds in the range of Public Private Partnership as a source of disaster risk financing.....	389
Monika Truszkowska-Kurstak: Problems of maintaining credibility of independent public health care centres' financial reports in the light of law chosen issues.....	400
Alina Walenia: Financing from state budget and implementation of statutory tasks by Subcarpathian communes.....	411
Adam Wasilewski: EU financial support for communal infrastructural investments as a tool of development policy of non-agricultural economic activity in rural areas	420
Mirosław Wasilewski, Marzena Ganc: Functioning of Value Added Tax in the opinion of individual farmers and the possibilities of cadastral tax implementation in agriculture	429
Barbara Wieliczko: Public finance in Poland vs. support for agriculture	439
Dorota Wyszowska: Self-government entities' absorption capacity of EU aid funds (Podlaskie Voivodeship communes – case study).....	448
Jolanta Zawora: Public-private partnership as a form of financing of public investment.....	458
Magdalena Ziolo: Municipal investments as a category of public goods and the ability of municipalities to undertake them	469
Arkadiusz Żabiński: Institutional conditioning of use lump-sum-based forms of taxation	481

Monika Pasternak-Malicka

Politechnika Rzeszowska

ELEKTRONICZNE DEKLARACJE JAKO DOGODNA FORMA ROZLICZEŃ PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB FIZYCZNYCH

Streszczenie: W publikacji opisano program e-Podatki, rozumiany jako kompleksowy i wzajemnie powiązany pakiet inicjatyw w obszarach legislacyjnych, organizacyjnych, finansowych i technicznych. Wskazano na korzyści i problemy związane z popularyzacją tej formy rozliczeń oraz zaprezentowano wyniki badań ankietowych dotyczących tej formy składania deklaracji.

Słowa kluczowe: rozliczenia internetowe, elektroniczne deklaracje, e-PIT.

1. Wstęp

W styczniu 2012 r. minęło dwadzieścia lat od momentu obowiązywania ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i od tego czasu Polacy sami zaczęli rozliczać się z podatków. Wcześniej bezpośredni kontakt z urzędami skarbowymi mieli przedsiębiorcy i księgowi z zakładów pracy. Zdecydowaną większość Polaków rozliczali pracodawcy.

Obecnie ogólna liczba składanych deklaracji podatkowych w Polsce (w podatkach dochodowych, podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowym) wynosi ok. 70 mln rocznie. Osoby fizyczne, w zależności od wyboru danego sposobu opodatkowania, obowiązują sześć różnych formularzy (PIT-28, PIT-37, PIT-36, PIT-36L, PIT-38, PIT-39). Co roku obowiązek rozliczenia się z urzędem skarbowym ma około 25 mln podatników.

Na początku formularze podatkowe dostępne były tylko w urzędzie skarbowym. Teraz można je znaleźć na stronach internetowych, a także rozliczyć podatek przez Internet. Wielu podatników zaczęło więc oszczędzać swój czas i pieniądze, składając zeznanie podatkowe w tej formie. Od stycznia 2011 r. można już bowiem składać wszystkie zeznania roczne przez Internet bez konieczności posiadania kwalifikowanego podpisu elektronicznego, można w ten sposób także składać korektę deklaracji. W 2011 r. z tej możliwości skorzystało ponad milion osób. Celem publikacji jest prezentacja elektronicznych deklaracji jako dogodnej formy rozliczeń podatku dochodowego od osób fizycznych w kontekście zasady dogodności podatkowej.

2. Zasada dogodności jako jedna z zasad podatkowych technicznych

Zasady podatkowe to postulaty teorii pod adresem ustawodawstwa podatkowego dotyczące prawidłowego opodatkowania¹. Za twórcę pierwszych zasad podatkowych (zasada równości, pewności, taniości, dogodności) uznawany jest A. Smith, choć w literaturze podkreśla się, że zasady te już wcześniej sformułował H. Home². W XIX wieku rozszerzył i uporządkował zasady podatkowe A. Wagner, który ujął je w cztery grupy: sprawiedliwości, fiskalne, gospodarcze (ekonomiczne) oraz techniczne³.

Odrębną grupę zasad podatkowych stanowią zasady techniczne, wśród których uwzględnia się: zasadę pewności, dogodności i taniości⁴. Według zasady taniości koszt realizowania podatków nie powinien uszczuplać nadmiernie dochodów państwa. Istotą tej zasady jest wprowadzenie takich rozwiązań, aby koszty poboru podatku były niskie⁵. Zgodnie z zasadą pewności podatki powinny być niezawodnym źródłem dochodów państwa. Z drugiej strony podatnik powinien z góry wiedzieć, jaki podatek będzie płacił⁶.

W latach 30. XX wieku zasadę dogodności i pewności sformułował m.in. wybitny polski ekonomista R. Rybarski⁷. W swoim podręczniku *Nauka skarbowości* z 1935 r. autor ten podkreślał, że podatek powinien być pobierany w takich terminach i w taki sposób, by podatnikowi było go jak najłatwiej zapłacić, a urzędnikom jak najprościej go pobrać⁸. Także J.B. Say jako jedną z sześciu klasycznych zasad podatkowych wymienia postulat dogodności⁹.

Współcześni polscy ekonomiści stosują różne klasyfikacje zasad podatkowych, jednak wśród nich również podkreśla się znaczenie wygodnej i taniej formy rozliczeń. M. Pietrewicz wyróżnił np. w grupie zasad ekonomicznych zasadę dogodności podatkowej,¹⁰ a F. Grądalski nazwał ją zasadą wygody płacenia podatku¹¹.

¹ *Prawo podatkowe przedsiębiorców*, red. H. Litwińczuk, Dom Wydawniczy ABC, Gdynia 2006, s. 69.

² S. Owsiak, *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, PWN, Warszawa 2010, s. 46, 188-189.

³ K. Koperkiewicz-Mordel, W. Nykiel, W. Chrościelewski, *Polskie prawo podatkowe*, Difin, Warszawa 2006, s. 21.

⁴ S. Dolata, *Podstawy wiedzy o polskim systemie podatkowym*, Wydawnictwo LEX, Warszawa 2011, s. 33.

⁵ R. Wolański, *System podatkowy w Polsce*, Kantor Wydawniczy Zamykacze, Łódź 2004, s. 61-62.

⁶ M. Cieślukowski, S. Kańduła, I. Kijek, *Polski system podatkowy*, Wydawnictwo AE, Poznań 2002, s. 46.

⁷ A. Lityńska, *Polska myśl ekonomiczna okresu międzywojennego*, Wydawnictwo AE, Kraków 1998, s. 39-40.

⁸ L. Etel, R. Dowgier, G. Liszewski, M. Popławski, S. Presnarowicz, *Prawo podatkowe*, Difin, Warszawa 2008, s. 57.

⁹ G. Szczodrowski, *Polski system podatkowy*, PWN, Warszawa 2007, s. 31.

¹⁰ W. Ziółkowska, *Finanse publiczne. Teoria i zastosowanie*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 2005, s. 92.

¹¹ F. Grądalski, *System podatkowy w świetle teorii optymalnego opodatkowania*, Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej, Warszawa 2006, s. 56.

Zasada dogodności oznacza, że pobór podatku powinien uwzględniać warunki finansowe podatnika, cykl i charakter jego działalności¹². Obowiązek podatkowy powinien powstawać dopiero wówczas, gdy podatnik otrzyma środki pieniężne za sprzedane towary i usługi, a nie, gdy wydał towar czy wykonał usługę¹³. Zasada dogodności głosi także, aby sposób płacenia podatku był dogodny dla podatnika. Wydaje się, że taką formą, która spełnia ten postulat, mogą być e-deklaracje.

System podatkowy tworzony zgodnie z zasadami podatkowymi powinien się charakteryzować sprowadzeniem do minimum czynności administracyjnych, jakie muszą wykonać podatnicy i aparat skarbowy w celu obliczenia i poboru podatku¹⁴.

3. Systemy elektronicznych rozliczeń w Polsce

Zgodnie z celami strategicznymi rządu Polski ujętymi w „Strategicznych wyzwaniach rozwojowych Polski” na lata 2007-2013 są m.in: walka z biurokracją, uproszczenie procedur administracyjnych, informatyzacja, e-Państwo. Odpowiedzią Ministerstwa Finansów na wspomniane wyzwania jest uruchomienie programu e-Podatki. Program ten rozumiany jest jako zespół działań organizacyjnych, legislacyjnych i informatycznych mających na celu wyposażenie administracji podatkowej w nowoczesne narzędzia zarządzania informacją. Mają one zwiększyć stopień realizacji wpływów podatkowych, podnieść efektywność oraz poprawić wizerunek społeczny administracji podatkowej¹⁵.

Program e-Podatki zakłada, że nowa scentralizowana baza w wielu obszarach zastąpi system Poltax, który powstał początku lat 90. XX wieku. Niedoskonałością starego systemu jest: rozproszenie informacji – 401 lokalnych baz danych z ograniczonymi możliwościami wymiany informacji *on-line*, np. brak dostępu podatników do informacji o stanie rozliczeń i prowadzonych sprawach, duża pracochłonność, brak powiązań i wymiany danych między publicznymi rejestrami a bazami zewnętrznymi¹⁶.

Program e-Podatki powstał w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013. Obejmuje on budowę elektronicznej administracji, na którą składają się trzy segmenty: e-Rejestracja, e-Deklaracje 2, e-Podatki.

Głównym celem projektu e-Rejestracja jest usprawnienie procesów rejestracji i ewidencjonowania podatników i płatników. W ramach segmentu e-Deklaracje 2 przygotowane rozwiązania mają zoptymalizować proces wymiany informacji, umożli-

¹² E. Denek, J. Sobiech, J. Wolniak, *Finanse publiczne*, PWN, Warszawa 2001, s. 136.

¹³ W Polsce reguła ta nie zawsze jest jednak przestrzegana i obowiązek podatkowy powstaje w momencie wydania towaru bądź wykonania usługi. Por. A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki i prawo podatkowe*, LexisNexis, Warszawa 2011, s. 38.

¹⁴ K. Jurewicz, *Podatki. Zarys problematyki*, Wydawnictwo A.M.R., Katowice 2003, s. 86.

¹⁵ *Program e-Podatki*, Departament Administracji Podatkowej Ministerstwa Finansów, marzec 2009, s. 5.

¹⁶ *Prace nad informatyzacją organów podatkowych*, „Gazeta Prawna”, 16 marca 2009.

liwiając komunikowanie się z urzędem skarbowym przy wykorzystaniu kwalifikowanego podpisu elektronicznego oraz podpisu weryfikowanego na podstawie danych autoryzujących. Efektem wdrożenia projektu e-Podatki jest uproszczenie systemu poboru podatków poprzez ulepszenie wewnętrznych procesów biznesowych administracji podatkowej¹⁷.

System wysyłania internetowych deklaracji podatkowych e-Deklaracje nagrodzono jako przykład nowoczesnej i skutecznej informatyzacji administracji publicznej. Fundacja Wolnego i Otwartego Oprogramowania nagrodziła go za przyjazne użytkownikowi rozwiązanie. Doceniono nie tylko zastosowanie trafnych ułatwień, ale też możliwości pobrania oprogramowania do składania e-deklaracji dla różnych systemów, np. Windows, Linux i MacOS¹⁸.

W 2009 r. podatnik chcący przesłać deklarację podatkową musiał spełnić dwa warunki. Po pierwsze musiał kupić bezpieczny e-podpis z kwalifikowanym certyfikatem¹⁹. Po drugie, aby przesłać e-deklarację, podatnik musiał przejść procedurę rejestracyjną w urzędzie skarbowym, czyli złożyć zawiadomienie do naczelnika urzędu skarbowego, a następnie drogą elektroniczną zawiadomić o osobach upoważnionych do składania e-deklaracji w jego imieniu. Jeśli podatnik nie chciał nikogo upoważniać, musiał ponownie wpisać swoje dane.

W 2010 r. zlikwidowano jedną z największych barier powodujących małe zainteresowanie podatników możliwością składania rozliczeń rocznych przez Internet. Wcześniej system wymagał tzw. kwalifikowanego podpisu elektronicznego, którego uzyskanie było czasochłonne i kosztowne. Zastąpiono go prostszym i bezpłatnym rozwiązaniem polegającym na wykorzystaniu danych znanych tylko administracji i podatnikowi. Jedną z nich jest wysokość kwoty przychodu uzyskanego w poprzednim roku rozliczeniowym.

Obecnie podatnicy mogą przysyłać e-deklaracje na dwa sposoby. Po pierwsze, za pomocą interaktywnych formularzy, które wyglądają jak ich papierowe odpowiedniki, ale wypełnia się je na komputerze. Sposób ten zalecany jest osobom fizycznym, które składają roczne zeznanie PIT. Drugi sposób jest przeznaczony dla firm oraz pełnomocników podatników (np. biur księgowych), którzy składają wiele zeznań podatkowych. Mogą oni przesłać e-deklarację bezpośrednio z systemu finansowo-księgowego²⁰.

¹⁷ *Koncepcja transformacji polskiej administracji podatkowej – Raport podsumowujący*, Ministerstwo Finansów, Warszawa 17 czerwca 2011, s.10, 13, 21.

¹⁸ J. Wyszynski, *E-deklaracje nagrodzone za nowoczesność*, „Gazeta Prawna”, 22 października 2010 r.

¹⁹ Koszt kwalifikowanego elektronicznego podpisu wahał się w 2009 r. między 300 a 400 zł. Koszt odnowienia certyfikatu był niższy niż koszt zakupu pierwszego e-podpisu i wynosił około 100 zł na 12 miesięcy lub ok. 130 zł na 24 miesiące. Por. *Podatnicy dostaną elektroniczne konta podatkowe na wzór kont bankowych*, „Gazeta Prawna”, 16 marca 2009 r.

²⁰ Automatyzacja całego procesu rozliczenia polega na tym, że można zbudować aplikację, która przetwarza dane finansowe na rejestry i gotowe deklaracje podatkowe. Por. Ł. Zalewski, *Firma wyśle jednorazowo więcej e-PIT*, „Gazeta Prawna”, 27 stycznia 2012 r.

Dużym usprawnieniem ma być elektroniczna wymiana danych z otoczeniem. Pozwoli to na polepszenie odbioru społecznego administracji podatkowej oraz wzrost efektywności i wydajności administracji podatkowej poprzez uwolnienie pracowników od znacznej części obowiązków pozafiskalnych. Zakłada się, iż narzędzi takich dostarczy projekt ePUAP.

Platforma ePUAP działa od połowy czerwca 2011 r. i umożliwia obywatelom kontaktowanie się m.in. z urzędami skarbowymi i urzędami gminy w sprawach podatkowych. Podatnicy mogą rozliczyć podatki dochodowe, VAT, złożyć wniosek o wydanie indywidualnej interpretacji, a także wysłać informację lub deklarację na podatek od nieruchomości²¹.

4. Korzyści i problemy związane z e-PIT

W skali kraju rocznie przetwarzanych jest w polskiej administracji podatkowej około 70 mln dokumentów bankowych (przelewów, przekazów gotówkowych). Realizując swoje zadania нефiskalne, administracja podatkowa wydaje rocznie ok. 10 mln zaświadczeń, co angażuje istotną część zasobów ludzkich (szacunki mówią o 15-20%).

Według Banku Światowego 325 godz. w roku (czterdzieści ośmiogodzinnych dni roboczych) polskie firmy poświęcają na czynności związane z płaceniem podatków. Pod tym względem zajmujemy 121. miejsce na 183 sklasyfikowane kraje z całego świata. Liczba godzin uległa wprawdzie zmniejszeniu (w 2008 r. – 418 godz., 2011 r. – 325 godz.), ale i tak daleko nam do Szwajcarii (63 godz.), Wlk. Brytanii (110 godz.) czy Szwecji (122 godz.)²².

Ministerstwo Finansów podaje, że suma utraconych korzyści społecznych wynikająca z braku możliwości składania deklaracji podatkowych drogą elektroniczną szacowana jest na 1 mld zł rocznie w skali kraju. Osiągnięcie zatem wskaźnika 50% udziału deklaracji podatkowych składanych za pomocą środków komunikacji elektronicznej da oszczędności dla gospodarki narodowej liczone w setkach milionów złotych rocznie²³.

²¹ Ł. Zalewski, *Sprawy podatkowe nie do załatwienia przez platformę ePUAP*, „Gazeta Prawna”, 19 lipca 2011.

²² W Europie wyprzedzają nas nawet Bułgaria i Mołdawia, a gorzej mają tylko przedsiębiorcy w Czechach, którym fiskalna biurokracja zajmuje ponad 500 godzin. Por. Ł. Bąk, *Czternaście dni i nocy papierkowej roboty, aby zapłacić podatki*, „Gazeta Prawna”, 17 sierpnia 2011. Polska bardzo źle wypada w kwestiach e-administracji i e-podatków. Raport promuje kraje, które wprowadzają rozliczenia elektroniczne. Por. *Polska na 141. miejscu w rankingu przyjazności systemu podatkowego*, „Gazeta Prawna”, 12 listopada 2008.

²³ Według danych OECD, Irlandia, która kilka lat temu przeprowadziła restrukturyzację obszaru podatkowego, ma niemal trzykrotnie niższy w stosunku do Polski wskaźnik **ilustrujący stosunek kosztów administracyjnych do wpływów netto**. Na przykład w roku 2004 na 100 euro wpływów wypracowanych przez administrację podatkową koszty administracyjne wynosiły 0,86 euro. W Polsce w roku 2007 powyższy wskaźnik wynosił 2,31. Por. *Zarządzanie informacją zamiast zarządzania dokumentami drogą do unowocześniania administracji*, Wojciech Cellary, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2007; *Elektroniczne konto dla każdego do 2013 r.*, „Gazeta Prawna”, 16 marca 2009.

Wspomniane kompleksowe przedsięwzięcie – program e-Podatki – ma przynieść wymierne korzyści w obrębie trzech jego elementów. W oparciu o dane szacunkowe segment e-Rejestracja ma przynieść oszczędności po stronie administracji podatkowej już w 2014 r. w wysokości 203 mln zł. Podatnicy zaoszczędzą z tego tytułu ok. 195 mln zł.

W wyniku realizacji projektu e-Deklaracje 2 liczba składanych deklaracji znacznie się zmniejszy i większość z nich będzie dostarczana drogą elektroniczną. Ministerstwo Finansów zakłada, że skłonność do korzystania ze środków komunikacji elektronicznej wyniesie w 2014 r. 10% w odniesieniu do całkowitej liczby podatników PIT, CIT i VAT. Ma to przynieść korzyści zarówno po stronie administracji podatkowej, jak i interesariuszy łącznie na kwotę 676 mln zł. W ramach trzeciego elementu – projektu e-Podatki, globalna korzyść ma wynieść 1,5 mld zł²⁴.

Wartość projektów wchodzących w skład programu e-Podatki została określona na około 281 mln zł, z czego pieniądze na ten cel pozyskano w 85% ze środków unijnych, a finansowanie z polskiego budżetu wynosi 15%²⁵.

Zmiany, jakie nastąpią w związku z realizacją projektu, będą polegały m.in. na uproszczeniu deklaracji podatkowych i przygotowywaniu przez administrację podatkową dla osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej deklaracji wstępnie wypełnionych, zawierających dane przekazane administracji przez płatników. Zgromadzone dane będą udostępniane przez Internet właścicielowi konta – podatnikowi. Udostępnienie danych nastąpi przez portal podatkowy. Doprowadzi to do ułatwienia wykonywania przez podatników ich obowiązków oraz zmniejszy liczbę błędów w przekazywanych dokumentach, a tym samym obniży koszty składania zeznań rocznych.

Elektroniczne deklaracje przyspieszają ewidencję złożonych zeznań i umożliwiają szybszy zwrot nadpłaty podatku. Ta forma pozwala także ograniczyć czas pracy pracowników administracji skarbowej oraz umożliwia podatnikom rozliczenie się z podatku w dowolnym miejscu bez stania w kolejkach na poczcie lub urzędzie skarbowym.

Wiąże się to z likwidacją możliwości płacenia podatków w formie gotówkowej, co może przynieść oszczędności w sferze budżetowej, ale też może sprawiać kłopoty najbiedniejszym podatnikom. Wdrożenie tego wymagania wobec wszystkich osób oznacza wprowadzenie obowiązku posiadania rachunku bankowego, co będzie kosztowne dla osób najbiedniejszych i starszych²⁶.

Rozpowszechnianie elektronicznych rozliczeń należy uznać za dobry kierunek zmian w systemie podatkowym. Jednak trzeba uwzględnić warunki społeczno-gospodarcze. W Polsce nie mamy 100-procentowej dostępności wszystkich do Interne-

²⁴ *Koncepcja transformacji...*, s. 36-39.

²⁵ Ł. Zalewski, *E-Podatki nie zagrażają urzędnikom skarbowym*, „Gazeta Prawna”, 20 września 2011.

²⁶ P. Bąk, *MF rozważa likwidację okienek kasowych w urzędach skarbowych*, „Gazeta Prawna”, 1 sierpnia 2011.

tu²⁷. W efekcie wydaje się, że nie można sobie pozwolić (mimo zapowiedzi rządu o likwidacji formularzy papierowych) na całkowitą likwidację papierowej formy rozliczenia podatkowego.

Elektroniczne rozliczenie polegające na tym, że urzędnik sporządzi projekt deklaracji, a podatnik będzie mógł ją zaakceptować lub zmodyfikować za pomocą swojego konta, niewątpliwie uprościłoby komunikację między administracją skarbową a interesantem. Niemniej twórcy systemu muszą zaplanować bardzo uważnie tzw. okres przejściowy. Kiedy wszyscy podatnicy będą mieli konto w systemie, pewna grupa osób, kierując się cząstkowymi informacjami, może nie wprowadzić zmian wynikających z ulg czy praw autorskich. Jednocześnie może przyjąć, że nie ma obowiązku składać deklaracji papierowej. W konsekwencji po uświadomieniu sobie przez podatników zaniedbania urzędy mogą być zalewane deklaracjami korygującymi.

5. Popularność e-deklaracji w wybranych krajach

Przykładem dobrze funkcjonujących systemów do rozliczeń podatkowych są kraje skandynawskie. W Szwecji, gdzie deklarację podatkową można złożyć nawet za pomocą SMS-ów, już w 2006 r. z rozliczeń elektronicznych oraz telefonicznych skorzystało 2,6 mln podatników. W Norwegii można monitorować swoje rozliczenia za pomocą internetowych stron urzędów skarbowych. W 2006 r. aż 72 % podatników w tym kraju złożyło swoje deklaracje przez Internet. W Finlandii urząd może wypełnić zeznanie za podatnika, a ten sprawdza tylko za pośrednictwem Internetu, czy wszystko się zgadza. Jeśli nie ma uwag, nie musi nawet potwierdzać zgodności danych w zeznaniu²⁸.

Belgia natomiast jest przykładem państwa, w którym rozliczenia elektroniczne nie są popularne. Dostęp do Internetu ma w tym kraju około 80 % obywateli, ale deklaracje podatkowe drogą elektroniczną przesyła jedynie około 30%²⁹.

W 2011 r. 100 mln Amerykanów złożyło swoje deklaracje przez Internet. IRS mocno rekomenduje elektroniczną formę, podkreślając jej zalety, tj. łatwość, szybkość, dogodność. Dlatego też od 1990 r. prawie 1 mld obywateli Stanów Zjednoczonych w ten sposób rozliczyło się z podatku³⁰.

²⁷ Z danych GUS-u wynika, że liczba korzystających z Internetu stale wzrasta. W 2004 r. dostęp do sieci posiadało 26% gospodarstw domowych. W 2008 r. łączna liczba mających możliwość korzystania z Internetu zbliżyła się do 6 mln (48% populacji). Por. *Preferencje podatkowe w Polsce*, Raport, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2010, s. 28. Raport CBOS-u pokazuje, że wciąż połowa dorosłych Polaków nie ma Internetu. E-analfabeci to najczęściej osoby starsze i gorzej wykształcone. Por. S. Czubkowska, *Sześć milionów Polaków to internetowi analfabeci*, „Gazeta Prawna”, 20 lipca 2010.

²⁸ Ł. Zalewski, *Przesyłanie e-deklaracji ma być prostsze*, „Gazeta Prawna”, 21 stycznia 2009.

²⁹ F. Vaillencourt, *Pre-filled Personal Income Tax Returns. A Comparative Analysis of Australia, Belgium, California, Quebec and Spain*, Studies in Budget & Tax Policy, czerwiec 2011, s. 24-27.

³⁰ *Everyone can e-file, and everyone can e-file Individual tax returns for free*, Information for e-file, <http://www.irs.gov/efile>, oraz *File Your Taxes Online This Year*, <http://onlinetaxpros.com/online-tax-articles.html>.

Estonia ma jeden z najbardziej zaawansowanych elektronicznie na świecie systemów zarządzania państwem. Każdy obywatel może głosować przez Internet, przeglądać swoją historię medyczną, założyć firmę, wypełnić zeznanie podatkowe. Nawet kupowanie biletów autobusowych czy płatności za parkometry objęte jest systemem zakupów przy pomocy SMS-ów. W Estonii rozliczanie podmiotów gospodarczych odbywa się obligacyjnie z wykorzystaniem kanałów internetowych, a 93% deklaracji osób fizycznych składanych jest także poprzez system elektroniczny³¹.

6. Zainteresowanie elektronicznym rozliczeniem w Polsce

Komisja Europejska co roku sprawdza, jak wyglądają postępy państw europejskich w zakresie rozwoju e-administracji. W raporcie za rok 2010 Polska pod względem dostępności w sieci 20 najważniejszych usług zajęła 19. miejsce (w 2009 r. mieliśmy 23 lokatę)³².

Nie najlepiej wypada też ocena polskiej e-administracji w oczach samych internautów. Badania na zlecenie MSWiA wskazują, że wprawdzie 90% ankietowanych użytkowników sieci szukało w ciągu ostatnich 12 miesięcy informacji na stronach internetowych urzędów, ale tylko 25% z nich zdecydowało się skorzystać z usług elektronicznych.

Możliwość elektronicznego złożenia zeznania podatkowego powstała w Polsce w 2008 r. i podlega ciągłym ulepszeniom. Początkowo wiązało się to z dużymi utrudnieniami natury formalnej i nie cieszyło się dużym zainteresowaniem podatników.

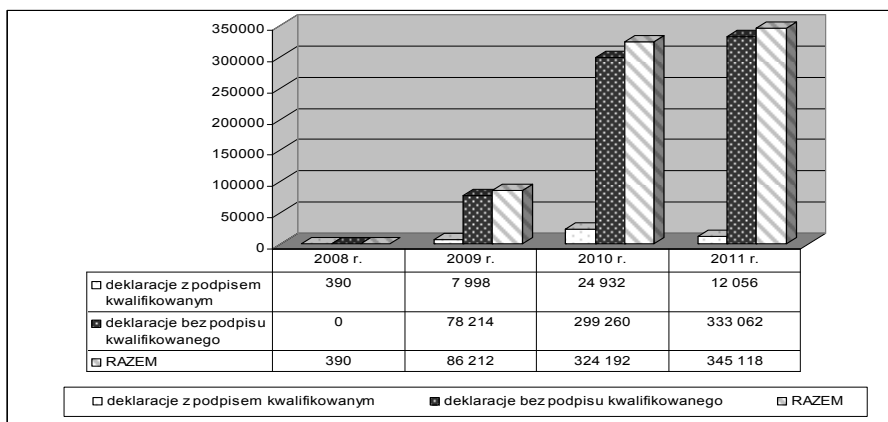
Uproszczenie wymogów zmieniło sytuację na tyle, że w 2010 r. odnotowano skokowy wzrost liczby wszystkich internetowych rozliczeń o 474%. Ponadto program e-Deklaracje 2 umożliwił masowe przesyłanie rocznych zeznań podatkowych przez Internet. W 2008 r. z systemu e-Deklaracje skorzystało 390 podatników. W 2009 r. było ich 76 tys., w 2010 r. – 360 tys., a w 2011 r. – już ponad milion³³. Liczba wysyłanych przez osoby fizyczne drogą elektroniczną zeznań rośnie także w sposób znaczący (rys. 1)

Z roku na rok internetowe deklaracje stają się coraz popularniejsze wśród płatników, dla których jest to oszczędność czasu i pieniędzy. Przedsiębiorcy i pracodawcy mogą przekazywać automatycznie tysiące elektronicznych formularzy PIT. Wystarczy, że zainstalują specjalne oprogramowanie lub aplikację. W 2011 r. pracodawcy przesłali ponad 2 mln informacji PIT-11 za pomocą systemu e-Deklaracje, a od

³¹ T. Kim, *Estonia online*, "Tmagazine" 2012, nr 6, tmagazine.ey.com/Estonia-online.

³² Zgodnie z oceną KE najlepszy dostęp do usług publicznych *on-line* oferują w Polsce trzy witryny: e-Inspektorat ZUS, e-Deklaracje.gov.pl oraz e-Sad.gov.pl. Por. S. Czubkowska, *E-administracja w Polsce cały czas kuleje*, „Gazeta Prawna”, 16 sierpnia 2011.

³³ E. Matyszewska, *Konta podatkowe ułatwia kontakt podatników z fiskusem*, „Gazeta Prawna”, 21 grudnia 2011.

Rys. 1. Liczba zeznań złożonych elektronicznie przez osoby fizyczne w okresie 01.01.2008-22.03.2011
 Źródło: Rekordowa liczba PIT przez Internet, 22 marca 2011, <http://www.mf.gov.pl/dokument.php?const=1&dzial=153&id=246830&typ=news>.

1 stycznia 2012 r. do 29 lutego złożyli za pośrednictwem Internetu 3,91 mln formularzy PIT-11³⁴.

W 2010 r. przeprowadzono badania preferencji podatników PIT w zakresie zeznań podatkowych³⁵. Z badania wynika, że z systemu e-Deklaracje skorzystało 20% podatników, ale 26% przyznało, że w ogóle nie wiedziało o możliwości elektronicznego rozliczenia się z fiskusem. Niemal połowa (47%) pytanym poświęciło na przygotowanie deklaracji od 10 do 20 minut.

Analiza przeprowadzonej ankietyzacji wskazuje jednoznacznie, że popularność e-Deklaracji w grupie będącej przedmiotem badania będzie rosła w sposób dynamiczny. Większość użytkowników oceniła system pozytywnie – 34% uważa, że jest przejrzysty, a 44% – że jest akceptowalny. Tylko 8% uważa, że jest nieczytelny. 84% respondentów, którzy korzystali z systemu, zamierza nadal rozliczać z urzędem skarbowym przez Internet³⁶.

Wśród najważniejszych wad systemu wskazano konieczność podania w rozliczeniu kwoty przychodu za poprzedni rok (41%) czy składania upoważnienia przez małżonków (22%). Wśród zalet wymieniono m.in. wygodę (61%), oszczędność czasu (14%) czy oszczędność pieniędzy (9%).

³⁴ Pracodawcy przesłali prawie 4 miliony e-PIT, „Gazeta Prawna”, 2 marca 2012.

³⁵ Ankieta przeprowadzona wspólnie z Ministerstwem Finansów firma PricewaterhouseCoopers na grupie 1082 osób z wykształceniem średnim lub wyższym, w wieku 18-40 lat, które mają dostęp do Internetu. Por. MF: w 2011 r. wszystkie PIT-y będzie można złożyć elektronicznie, <http://podatki.wp.pl/kat,9231,title,MF-w-2011-r-wszystkie-PIT-y-bedzie-mozna-zlozyc-elektronicznie,wid,12428681,wiadomosc.html?ticaid=1db3d>.

³⁶ A. Chimerek, System e-Deklaracje – wyniki raportu PwC i MF, „Monitor Podatkowy” 2010, nr 9.

7. Rozliczanie się z podatku dochodowego w województwie podkarpackim

W województwie podkarpackim poprzez system e-Deklaracje, bez użycia podpisu kwalifikowanego, w 2011 r. zostało złożonych 40 761 zeznań podatkowych (PIT-36, PIT-36L, PIT-37, PIT-38, PIT-39), co klasyfikuje podatników województwa podkarpackiego na 9 miejscu wśród wszystkich województw (tab. 1).

Najwięcej zeznań przez Internet złożyli mieszkańcy Rzeszowa – ponad 7 tys., Dębicy – 4,5 tys., Tarnobrzega – 4 tys., Stalowej Woli i Mielca – ponad 2 tys., Krośna – 1,5 tys., Sanoka 1,2 tys. i Przemyśla – blisko 1 tys.³⁷

Tabela 1. Wpływ zeznań rocznych drogą elektroniczną (bez kwalifikowanego podpisu) w poszczególnych województwach w 2011 r.

Lp.	Województwo	Liczba zeznań	Struktura procentowa	Lp.	Województwo	Liczba zeznań	Struktura procentowa
1	Mazowieckie	161 376	18,27	9	Podkarpackie	40 761	4,62
2	Śląskie	107 231	12,14	10	Zachodniopomorskie	32 248	3,65
3	Małopolskie	90 026	10,19	11	Kujawsko-pomorskie	31 990	3,62
4	Wielkopolskie	76 534	8,67	12	Warmińsko-mazurskie	31 218	3,54
5	Dolnośląskie	70 293	7,96	13	Świętokrzyskie	21 557	2,44
6	Łódzkie	61 606	6,98	14	Podlaskie	19 960	2,26
7	Pomorskie	59 805	6,77	15	Lubuskie	16 909	1,91
8	Lubelskie	46 253	5,24	16	Opolskie	15 342	1,74
Razem						883 109	100,00

Źródło: *Akcja szybki PIT zakończona!*, Biuletyn Informacji Publicznej, Izba Skarbowa w Rzeszowie, maj 2011, <http://www.bip.is.rzeszow.pl/is/main.php?moid=1&mid=1073&akID=4978&klientID=2000#ak4978>.

Badania własne przeprowadzone w latach 2010-2012 wskazują³⁸, że wypełnianie formularza PIT nie należy do najłatwiejszych, niezależnie, czy jest to forma papierowa, czy elektroniczna. Z danych umieszczonych w tab. 2 wynika, że dla ponad

³⁷ *Akcja szybki PIT zakończona!*, Biuletyn Informacji Publicznej, Izba Skarbowa w Rzeszowie, maj 2011, <http://www.bip.is.rzeszow.pl/is/main.php?moid=1&mid=1073&akID=4978&klientID=2000#ak4978>.

³⁸ W ramach badań własnych przeprowadzonych na niereprezentatywnej próbie 1084 gospodarstw domowych (w kwietniu i maju 2010 r.) 1201 gospodarstw domowych (w maju 2011 r.) oraz 1230 gospodarstw domowych (w styczniu 2012 r.) starano się poznać opinie ankietowanych na temat systemu podatkowego, form i trudności związanych z rozliczaniem się z podatku dochodowego i jej wpływu na skalę oszustw podatkowych. W badaniach wzięły udział gospodarstwa domowe z terenu województwa podkarpackiego. Ankiety były skierowane do osób powyżej 20. roku życia o zróżnicowanym poziomie dochodów oraz standardzie życia.

jednej trzeciej respondentów jest to zadanie wymagające pomocy rodziny lub znajomych, a niemal co piąta osoba korzysta z porad księgowych. Dość dużą popularnością cieszą się programy komputerowe pomagające w wypełnianiu deklaracji podatkowej.

Tabela 2. Opinie ankietowanych gospodarstw domowych na temat wypełniania formularza PIT

Opinie na temat wypełniania formularza PIT	Struktura procentowa		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Bardzo trudne, występuje konieczność zasięgnięcia pomocy u księgowych, w biurach rachunkowych	14,9	18,6	16,3
Raczej trudne, potrzebna jest pomoc kogoś z rodziny lub znajomych	34,0	34,9	37,6
Raczej łatwe, można to zrobić w odpowiednim programie komputerowym	31,8	27,1	26,3
Bardzo łatwe, można to zrobić samodzielnie	10,1	10,6	10,1
Trudno powiedzieć	6,4	8,2	7,4
Brak odpowiedzi	3,0	0,7	2,3

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z przeprowadzonych badań ankietowych w latach 2010-2012.

Tabela 3. Struktura odpowiedzi na pytanie: W jakiej formie Pan/Pani rozlicza się z podatku dochodowego PIT?

Opinia na temat formy rozliczania formularza PIT	Liczba osób	Struktura procentowa
Papierowej	725	58,9
Elektronicznej	207	16,8
Nie rozliczam się	271	22,0
Brak odpowiedzi	27	2,2

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z przeprowadzonych badań ankietowych w 2012 r.

Tabela 4. Struktura odpowiedzi na pytanie: Co powoduje, że Polacy rzadko wybierają elektroniczną formę składania zeznań PIT?

Opinia dotycząca elektronicznej formy składania zeznań podatkowych	Liczba osób	Struktura procentowa
Brak zaufania do bezpieczeństwa danych w Internecie	407	33,1
Problemy z obsługą komputera	406	33,1
Brak pewności, że zeznanie zostało złożone	371	30,2
Inne	24	2,0
Brak odpowiedzi	22	1,8

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z przeprowadzonych badań ankietowych w 2012 r.

Wyniki ankietowe prezentowane w tab. 3 wskazują na dość dużą popularność wśród respondentów internetowej formy zeznań podatkowych. Wydaje się, że wysoki odsetek osób deklarujących korzystanie z tej formy rozliczeń wynika z nieświadomości i szerszego pojmowania pytania. Część osób deklarujących się jako korzystające z elektronicznej formy korzystało z oprogramowania komputerowego ułatwiającego wypełnienie zeznania podatkowego, ale w konsekwencji dostarczało je w formie papierowej.

Jako przyczynę niewielkiej popularności rozliczeń przy użyciu kanałów internetowych ankietowani podawali: brak zaufania do bezpieczeństwa w Internecie (33,1%), problemy z obsługą komputera (33,1%) oraz brak pewności, że zeznanie zostało złożone (30,2%). Zwracano także uwagę na problem stepu do sieci (tab. 4).

8. Podsumowanie

Nałożony na podatników i płatników obowiązek deklarowania podatku dla większości z nich stanowi trudność techniczną lub wywołuje zjawisko uchylania się przed obowiązkiem podatkowym. Wobec ogromnej liczby deklaracji przetwarzanych przez administrację podatkową problem ten staje się także problemem administracji podatkowej. Stwarza to potrzebę poszukiwania alternatywnego rozwiązania i równocześnie dogodnej formy rozliczania się z urzędem skarbowym tak, aby spełnić postulat zasady dogodności podatkowej.

W ostatnich kilkunastu latach w wielu krajach przeprowadzono reformę systemu poboru, przenosząc ciężar obowiązków związanych z zapłatą podatku, w tym wypełnianie deklaracji, na administrację podatkową. Powszechna dostępność i stosowania nowoczesnych technologii informatycznych w Polsce stwarzają możliwość upowszechnienia tej formy rozliczeń.

Elektroniczne rozliczenia w Polsce wprowadza się z opóźnieniem, ale cieszą się one coraz większą popularnością. Mogą one przynieść korzyści zarówno administracji podatkowej, jak i podatnikom, ograniczając koszty i czas związany z rozliczaniem się z podatku. Problem jest jednak zwiększenie dostępności do Internetu oraz zwiększenie zaufania do tej formy kontaktu z urzędem skarbowym.

Literatura

- Akcja szybki PIT zakończona!*, Biuletyn Informacji Publicznej, Izba Skarbowa w Rzeszowie, maj 2011, <http://www.bip.is.rzeszow.pl/is/main.php?muid=1&mid=1073&akID=4978&klientID=2000#ak4978>.
- Bąk Ł., *Czternaście dni i nocy papierkowej roboty, aby zapłacić podatki*, „Gazeta Prawna”, 17 sierpnia 2011.
- Bąk P., *MF rozważa likwidację okienek kasowych w urzędach skarbowych*, „Gazeta Prawna”, 1 sierpnia 2011.

- Chimerek A., *System e-Deklaracje – wyniki raportu PwC i MF*, „Monitor Podatkowy” 2010, nr 9.
- Cieślukowski M., Kańduła S., Kijek I., *Polski system podatkowy*, Wydawnictwo AE, Poznań 2002.
- Czubkowska S., *E-administracja w Polsce cały czas kuleje*, „Gazeta Prawna”, 16 sierpnia 2011.
- Czubkowska S., *Sześć milionów Polaków to Internetowi analfabeci*, „Gazeta Prawna”, 20 lipca 2010.
- Denek E., Sobiech J., Wolniak J., *Finanse publiczne*, PWN, Warszawa 2001.
- Dolata S., *Podstawy wiedzy o polskim systemie podatkowym*, Wydawnictwo LEX, Warszawa 2011.
- Elektroniczne konto dla każdego do 2013 r.*, „Gazeta Prawna”, 16 marca 2009.
- Etel L., Dowgier R., Liszewski G., Popławski M., Presnarowicz S., *Prawo podatkowe*, Difin, Warszawa 2008.
- File Your Taxes Online This Year*, <http://onlinetaxpros.com/online-tax-articles.html>.
- Gomułowicz A., Małecki J., *Podatki i prawo podatkowe*, LexisNexis, Warszawa 2011.
- Grądalski F., *System podatkowy w świetle teorii optymalnego opodatkowania*, Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej, Warszawa 2006.
- Kim T., *Estonia online*, “Tmagazine” 2012, nr 6, tmagazine.ey.com/Estonia-online.
- Koncepcja transformacji polskiej administracji podatkowej – Raport podsumowujący*, Ministerstwo Finansów, Warszawa, 17 czerwca 2011.
- Koperkiewicz-Mordel K., Nykiel W., Chrościelewski W., *Polskie prawo podatkowe*, Difin, Warszawa 2006.
- Lityńska A., *Polska myśl ekonomiczna okresu międzywojennego*, Wydawnictwo AE, Kraków 1998.
- Matyszewska E., *Konta podatkowe ułatwia kontakt podatników z fiskusem*, „Gazeta Prawna”, 21 grudnia 2011.
- MF: w 2011 r. wszystkie PIT-y będzie można złożyć elektronicznie*, <http://podatki.wp.pl/kat,9231,title,MF-w-2011-r-wszystkie-PIT-y-będzie-mozna-złozyc-elektronicznie,wid,12428681,wiadomosc.html?icaid=1db3d>.
- Owsiak S., *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, PWN, Warszawa 2010.
- Podatnicy dostaną elektroniczne konta podatkowe na wzór kont bankowych*, „Gazeta Prawna”, 16 marca 2009.
- Polska na 141. miejscu w rankingu przyjazności systemu podatkowego*, „Gazeta Prawna”, 12 listopada 2008.
- Prace nad informatyzacją organów podatkowych*, „Gazeta Prawna”, 16 marca 2009.
- Pracodawcy przesłali prawie 4 miliony e-PIT*, „Gazeta Prawna”, 2 marca 2012.
- Prawo podatkowe przedsiębiorców*, red. H. Litwińczuk, Dom Wydawniczy ABC, Gdynia 2006.
- Preferencje podatkowe w Polsce*, Raport, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2010.
- Program e-Podatki*, Departament Administracji Podatkowej Ministerstwa Finansów, marzec 2009.
- Szczodrowski G., *Polski system podatkowy*, PWN, Warszawa 2007.
- Vaillencourt F., *Pre-filled Personal Income Tax Returns. A Comparative Analysis of Australia, Belgium, California, Quebec and Spain*, Studies in Budget & Tax Policy, czerwiec 2011.
- Wolański R., *System podatkowy w Polsce*, Kantor Wydawniczy Zamysław, Łódź 2004.
- Wyszyński J., *E-deklaracje nagrodzone za nowoczesność*, „Gazeta Prawna”, 22 października 2010.
- Zalewski Ł., *E-Podatki nie zagrażają urzędnikom skarbowym*, „Gazeta Prawna”, 20 września 2011.
- Zalewski Ł., *Firma wyśle jednorazowo więcej e-PIT*, „Gazeta Prawna”, 27 stycznia 2012.
- Zalewski Ł., *Sprawy podatkowe nie do załatwienia przez platformę ePUAP*, „Gazeta Prawna”, 19 lipca 2011.
- Zarządzanie informacją zamiast zarządzania dokumentami drogą do unowocześniania administracji*, Wojciech Cellary, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2007.
- Ziółkowska W., *Finanse publiczne. Teoria i zastosowanie*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 2005.

E-FILING AS A CONVENIENT WAY TO FILE PERSONAL INCOME TAX FORMS

Summary: Collecting taxes is one of the oldest tasks of a properly functioning government. Over the years the ways of filing income tax has changed drastically. Today in the era of social networks and Smartphones it is obvious that income tax can be filed through the Internet. Since 2008 it has been possible in Poland to file income tax documents using the Internet and over the years this form of filing has become more and more popular. This article also explains sophisticated software such as *e-Podatki* and it shows pros and cons associated with the income tax filing through the Internet.

Keywords: electronic settlements, electronic declarations, e-tax forms.